

Programma Milieu & Technologie 2009

in opdracht van

Ruimte en Milieu
Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Ministerie van Economische Zaken

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Programma Milieu & Technologie 2009

De essentie van Milieu & Technologie (M&T):

- Milieuwinst
- Innovatieve processen, producten of diensten
- MKB-bedrijven kunnen subsidie krijgen voor projecten in of voor de industrie:
  - Marktgericht onderzoek
  - Technisch gericht onderzoek, van industriële haalbaarheidsprojecten tot demonstratieprojecten

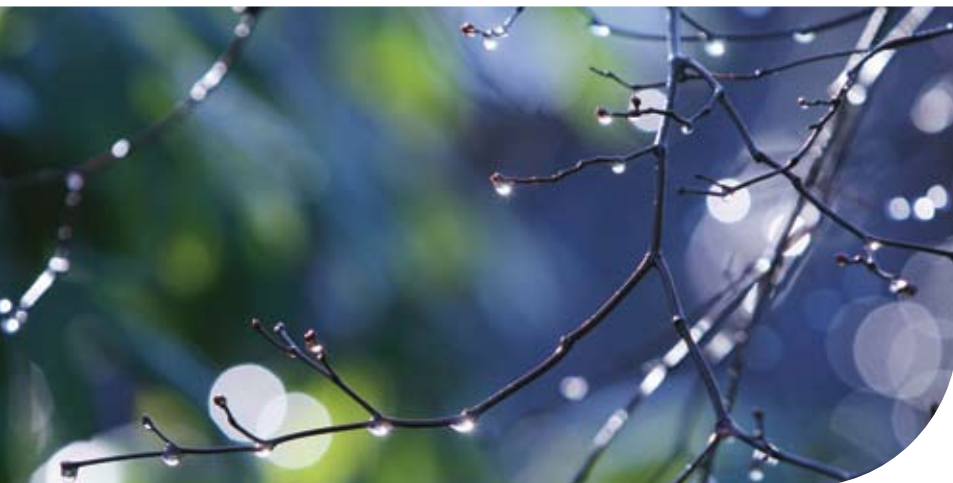
Budget € 4,5 miljoen

Voor wie is M&T bedoeld?

Milieu & Technologie richt zich op het midden- en kleinbedrijf (MKB). Alleen zij kunnen subsidie aanvragen. Grote bedrijven, kennisinstellingen, universiteiten, brancheorganisaties en adviesbureaus kunnen uitsluitend als derden worden ingeschakeld. De aanvragers binnen een project moeten afkomstig zijn uit de industrie (BIK-codes 15 en 17 t/m 36) of het project moet zijn toepassing vinden in één van die industrietakken.

DOELGROEPBRANCHES VERVAARDIGING VAN:

- voeding en dranken
- textiel en tapijt
- kleding
- leer en lederwaren
- hout
- meubels
- papier en karton(waren)
- drukwerk
- chemische producten
- rubber en kunststof producten
- glas, aardewerk, cement, beton, etc
- metaal
- metaalproducten
- machines en apparaten
- kantoormachines en computers
- overige elektrische machines en apparaten
- audio, video en telecommunicatieapparaten
- medische apparaten, precisie instrumenten
- auto's, aanhangwagens en opleggers
- overige transportmiddelen

Naar een schoner milieu

Het programma Milieu & Technologie stimuleert de ontwikkeling en toepassing van innovatieve processen, producten en diensten die beter voor het milieu zijn dan gangbare alternatieven. SenterNovem voert het programma uit door subsidie te verlenen, maar ook door bedrijven op andere manieren te ondersteunen.

Welke subsidiemogelijkheden zijn er?

Het subsidieprogramma Milieu & Technologie bestaat uit twee onderdelen:

- Toepassen in de praktijk (ToeP)
- Technologie in de Markt (TeMa)

Toepassen in de Praktijk (ToeP)

Subsidie voor technisch gericht onderzoek

Een goed idee is niet voldoende; een innovatie werpt pas zijn vruchten af als deze goed uitgedacht en ontwikkeld is. Om dit te bereiken biedt het programma-onderdeel Toepassen in de Praktijk subsidie voor verschillende stappen in het innovatietraject van milieuvriendelijke processen, producten of diensten, achtereenvolgens:

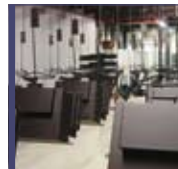
- Industrieel haalbaarheidsproject: bijvoorbeeld een deskstudie die bekijkt of een innovatie te ontwikkelen is, of het maken van een globaal ontwerp of concept.
- Industrieel onderzoeksproject: bijvoorbeeld (laboratorium)onderzoek om te onderzoeken of milieuvriendelijke, innovatieve processen, producten of diensten werken (proof of principle).
- Preconcurrentieel haalbaarheidsproject: een deskstudie of partnerzoektocht na een R&D-traject om te kijken of de laboratoriumresultaten ook in de praktijk toepasbaar zijn.
- Preconcurrentieel ontwikkelingsproject: test op kleine schaal (pilot) waarmee u de werking van uw in concept uitgewerkte product, proces of dienst in de praktijk kunt testen.
- Demonstratieproject: test op productieschaal waarmee u de werking van uw innovatie op productieschaal kunt demonstreren en waarbij eventuele kinderziekten aan het licht komen en opgelost worden. Bij een demonstratieproject is het Europese milieusteunkader van kracht, zodat u alleen subsidie kunt krijgen voor de meerkosten ten opzichte van het gangbare, minder milieuvriendelijke alternatief voor uw proces, product of dienst. Winstgevendende projecten komen niet voor subsidie in aanmerking.

Projecten met vooral een energiebesparend karakter komen binnen ToeP niet in aanmerking voor subsidie. Alleen de milieuwinst volgens de definitie van het programma Milieu & Technologie (zie kader) telt.

MILIEUWINST

- *Besparen op water en grondstoffen.*
- *Voorkomen van afval en schadelijke emissies naar lucht, water of bodem.*
- *Gebruiken van hernieuwbare, afbreekbare materialen.*
- *Recyclen en hoogwaardig hergebruiken van materialen.*
- *Voorkomen van geluid- of geuremissie, of lichtvervuiling.*

VOORBEELD: INTERFOCUS

Haardenproducent InterFocos ontwikkelde met ToeP-subsidie een innovatieve en milieuvriendelijke lakstraat. Door een serie innovaties kost het lakproces

InterFocos nog maar vier uur in plaats van twee dagen.

Zowel de VOS-uitstoot als het lakverbruik daalden aanzienlijk.

Lees voor meer informatie het eindartikel in de projecten-database op de M&T-site, zoekwoord Interfocos.

Technologie in de Markt (TeMa)

Subsidie voor marktgericht onderzoek

Om door te breken op de markt is meer nodig dan een technisch perfecte innovatie. Een goed onderbouwd businessplan kan helpen om uw vinding rendabel te maken. Milieu & Technologie geeft subsidie voor het onderzoeken van onder andere marktbehoeften, economische haalbaarheid, financieringsmogelijkheden, geschikte partners, kansen en belemmeringen vanuit de wet- en regelgeving of van kennisbescherming. Kortom, voor het onderzoeken van niet-technische aspecten die om de hoek komen kijken als u uw innovatieve, milieuvriendelijke proces, product of dienst op de markt wilt brengen. Hoe ver de ontwikkeling van uw vinding gevorderd is maakt daarbij niet uit, zolang het maar vóór marktintroductie is.

In tegenstelling tot het onderdeel ToeP kunnen bij het onderdeel TeMa zowel innovatieve projecten met milieuwinst als projecten met vooral een energiebesparend karakter subsidie krijgen.

VOORBEELD: BOUWEN OP EEN BALLON

BB-Con onderzocht met TeMa-subsidie de marktkansen van hun innovatieve bouwmethode Betonballon: door beton in laagjes op een grote ballon te spuiten

ontstaat een koepelconstructie die licht, sterk en duurzaam is.

Deze methode bespaart fors op beton, staal en arbeidskosten.

Een belangrijk knelpunt voor succesvolle marktintroductie dat

uit het TeMa-onderzoek naar voren kwam, was het ontbreken

van een proefgebouw waaraan gemeten kon worden. In een vervolgp

roject heeft BB-Con met M&T subsidie (onderdeel ToeP) een

prototype van 7 meter hoog gemaakt.

Lees voor meer informatie het eindartikel in de projecten-

database op de M&T-site, zoekwoord BB-con.

Belangrijkste criteria

Uw aanvraag wordt getoetst aan een aantal criteria. De belangrijkste staan hieronder. Verdere details kunt u lezen in de publicaties van de regeling in de Staatscourant.

- De aanvrager is een MKB-bedrijf uit de industrie.
- Het project is nieuw voor de sector of nieuw voor Nederland.
- Het project levert milieuwinst op die in de aanvraag gekwantificeerd wordt.
- Een (potentiële) gebruiker van de innovatie neemt actief deel aan het project. Dit is niet alleen positief voor de beoordeling, maar vergroot ook de slaagkans van de innovatie in de markt.

Wijzigingen ten opzichte van 2008

Vast uurtarief loonkosten voor alle aanvragers

Voor alle aanvragers geldt een vast, forfaitair uurtarief van € 50 inclusief algemene opslag en reis- en verblijfkosten.

Samenwerking met Vlaanderen

Buitenlandse MKB-bedrijven kunnen ook subsidie aanvragen bij Milieu & Technologie, mits het project in hoofdzaak in Nederland wordt uitgevoerd en er uitzicht is op milieuwinst in Nederland.

Met het IWT-Vlaanderen, Instituut voor de aanmoediging van innovatie door Wetenschap & Technologie in Vlaanderen, zijn wederkerige afspraken gemaakt: slaat de balans van uitvoering en milieuwinst door naar Vlaamse zijde, dan kunnen Nederlandse bedrijven subsidie krijgen vanuit het KMO-programma van IWT.

M&T: ondersteuning, kennis delen en netwerken

Kennismakelaars

Het team van het programma Milieu & Technologie beschikt over veel en uiteenlopende kennis en ervaring. Wij zijn graag uw klankbord bij het bespreken van uw ideeën en projectopzet. Ook kunnen wij u ondersteunen bij het vinden van geschikte partners of u de weg wijzen naar de benodigde kennis over niet-technische aspecten. Verder kunnen we u doorverwijzen naar relevante andere (subsidie-)programma's en partijen, zoals Syntens.

VOORBEELD: WWW.SENTERNOVEM.NL/ INNOVATIETOOLKIT

Deze site geeft startende en ervaren ondernemers praktische informatie over duurzame innovatie en ondernemerschap. De innovatietoolkit bestaat uit de wegwijzers markt, financiering, kennisbescherming, wet- en regelgeving, innovatief ondernemen en samenwerking. Zeer aan te bevelen voor iedere ondernemer en in het bijzonder als u een TeMa-project wilt doen.

Kennisoverdracht

De subsidieprojecten van het programma Milieu & Technologie leveren veel kennis op over duurzame innovaties. Deze kennis verspreiden wij via interactieve bijeenkomsten, brochures en onze website: www.senternovem.nl/milieutechnologie. Zoek ook eens in de projectendatabase met samenvattingen, eindartikelen – interviews met uitvoerders na afronding van een subsidieproject – en contactpersonen op deze site, onder 'Projecten'. Via trefwoorden vindt u daar wat er op uw terrein al aan projecten gesubsidieerd is.

VOORBEELD: ELEKTRONISCHE NIEUWS- BRIEF MILIEU INNOVATIE IN DE PRAKTIJK

Samen met de fiscale regeling MIA\Vamil brengt Milieu & Technologie ieder kwartaal een nieuwsbrief uit met projectvoorbeelden en nieuws. U kunt zich abonneren op deze gratis nieuwsbrief en oude edities bekijken via de site van Milieu & Technologie.

Innoverende netwerken

Milieu & Technologie ondersteunt netwerken van bedrijven en kennisinstellingen waarin nieuwe duurzame concepten centraal staan. Deze innoverende netwerken bevorderen kennisuitwisseling tussen specifieke doelgroepen en kunnen leiden tot nieuwe, innovatieve projecten. Naast commerciële voordelen kan dit ook aanzienlijke emissiereductie, grondstof- en energiebesparing opleveren in productieprocessen en producten.

Voorbeelden van netwerken in 2009 zijn Duurzame Product Ketens (DPK) en een nieuw netwerk op het gebied van Cradle to Cradle voor MKB-bedrijven uit de polymeerindustrie.

VOORBEELD: KENNISNETWERK DUUR- ZAME PRODUCTKETENS

Onder leiding van voorzitter ir. Jan Paul van Soest wisselen ondernemers uit diverse sectoren driemaal per jaar kennis en praktijkervaringen uit. Doel is van elkaar te leren en elkaar te inspireren tot duurzame keteninnovaties. Ook product-dienstcombinaties - die sinds medio 2004 subsidie kunnen krijgen van Milieu & Technologie - horen tot de scope van dit kennisnetwerk. Voor meer informatie kijk op: www.senternovem.nl/duurzameproductketens.

Subsidie aanvragen

Op www.senternovem.nl/milieutechnologie vindt u alle benodigde formulieren voor een subsidieaanvraag. In de Staatscourant vindt u de precieze voorwaarden voor subsidie. Wij raden u aan eerst informeel af te tasten of uw projectidee past binnen het programma Milieu & Technologie. Neem daarvoor contact op met het Informatiepunt SenterNovem of vul het projectidee-formulier in. Een programma-adviseur neemt contact met u op om uw projectidee te bespreken en met u mee te denken over de beste opzet. Hieraan kunt u geen rechten ontlenen, maar u krijgt wel inzicht in de kansen van uw project.

Het totale budget in 2009 is € 4,5 miljoen. De maximale subsidiepercentages en maximum bedragen per project zijn afhankelijk van de projectcategorie en liggen tussen 25 en 75 procent van de projectkosten met maxima variërend van € 100.000 tot € 350.000. Meer details staan vermeld op de website.

U kunt uw volledige subsidieaanvraag indienen vanaf 2 januari 2009 tot en met 9 september 2009 bij SenterNovem in Utrecht. Wij behandelen alleen volledige aanvragen. Dat gebeurt op volgorde van binnenkomst, dus vroege indieners lopen minder risico dat het budget uitgeput is.

Meer informatie

M&T-site:
www.senternovem.nl/milieutechnologie

Informatiepunt SenterNovem
Telefoon: (030) 23 93 533
E-mail: info@senternovem.nl

Secretariaat Milieu & Technologie
Telefoon: (030) 23 93 684

SenterNovem is ontstaan uit een fusie tussen Senter en Novem
• SenterNovem is een agentschap van het Ministerie van Economische Zaken • SenterNovem voert beleid uit voor verschillende overheden op het gebied van innovatie, energie & klimaat en milieu & leefomgeving en draagt zo bij aan innovatie en duurzaamheid • Meer informatie:
www.senternovem.nl.

Dit programma wordt uitgevoerd in opdracht van de ministeries van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM), Economische Zaken (EZ), Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en Verkeer en Waterstaat (VenW).

Catharijnesingel 59
Postbus 8242
3503 RE Utrecht
Telefoon (030) 239 34 93
Telefax (030) 231 64 91

Internet:
www.senternovem.nl
info@senternovem.nl
Januari 2009

Publicatienummer: 3MT 09.01